

ARAŞTIRMA MAKALESİ

Bireylerin Evlilik Uyumunun Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*

Argen ZHUMGALBEKOV, Doktora Öğrencisi, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bişkek, Kırgızistan, e-posta: argenzhumgalbekov@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6238-9029>

Doç. Dr. Erkan EFİLTİ, Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Bişkek, Kırgızistan, e-posta: erkan.efilti@manas.edu.kg
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1158-5764>

Öz

Araştırmanın amacı: evli bireylerin evlilik uyumunun bazı değişkenler açısından incelenmesi olarak belirlenmiştir. Belirlenen araştırma amacına ulaşabilmek için nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Belirlenen amaç doğrultusunda, öncelikle katılımcıların evlilik uyumu düzeyleri belirlenmiş ve ardından yaşadığı yer, eğitim düzeyi, aile gelir düzeyi gibi demografik değişkenler arasında evlilik uyumu açısından anlamlı düzeyde bir fark olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu Kırgızistan'ın farklı bölgelerinde yaşayan ve evliliklerinde en az bir yıl geçirmiş olan 480 evli bireyden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan evli bireylere araştırmacı tarafından oluşturulmuş Kişisel Bilgi Formu, Türk kültürüne uyarlanmış Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği kullanılmıştır. Uygulamadan önce ölçek sahiplerinden gerekli izinler alınmış ve sonrasında kırgız kültürüne uyarlanmıştır. Elde edilen verilerin analizi için tek yönlü ANOVA analizi uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, evli bireylerin evlilik uyumunun yaşadığı yer, eğitim durumu ve aile aylık geliri değişkenlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Araştırmanın sonunda, elde edilen bulgular doğrultusunda gerekli önerilerde bulunulmuştur.

*Bu çalışma, Doç. Dr. Erkan EFİLTİ danışmanlığında Argen ZHUMGALBEKOV tarafından Haziran 2022 tarihinde tamamlanan "Bireylerin Evlilik Uyumunu ve Yaşam Doyumunun Ebeveynlik Tutumları Üzerindeki Etkisi" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir."

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Evli Bireyler, Uyum, Evlilik Uyumunu.

Makale Gönderme Tarihi: 17.09.2022

Makale Kabul Tarihi: 06.11.2022

Önerilen Atıf:

Zhumgalbekov, A. ve Efiltili, E. (2022). Bireylerin Evlilik Uyumunun Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, *Sosyal, Beşerî ve İdari Bilimler Dergisi*, 5(11): 1557-1566.

Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences

2022, 5(11): 1557-1566. DOI:[10.26677/TR1010.2022.1116](https://doi.org/10.26677/TR1010.2022.1116)

ISSN: 2667-422X Dergi web sayfası: www.sobibder.org

RESEARCH PAPER

Examination of Individuals Marriage Harmony in terms of Some Variables

Argen ZHUMGALBEKOV, Ph.D. Student, Kyrgyz-Turkish Manas University, Institute of Social Sciences, Bishkek, Kyrgyzstan, e-mail: argenzhumgalbekov@gmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6238-9029>

Associate Prof. Dr. Erkan EFİLTİ, Kyrgyz-Turkish Manas University, Faculty of Humanities, Bishkek, Kyrgyzstan, e-mail: erkan.efilti@manas.edu.kg

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1158-5764>

Abstract

The aim of the study was to examine the marital adjustment of married individuals in terms of some variables. Relational survey model, one of the quantitative research methods, was used to achieve the determined research purpose. In line with the determined purpose, first of all, the marital adjustment levels of the participants were determined and then it was investigated whether there was a significant difference in terms of marital adjustment between demographic variables such as place of residence, education level, family income level. The study group of the research consists of 480 married individuals who live in different regions of Kyrgyzstan and have spent at least one year in their marriage. The Personal Information Form created by the researcher for the married individuals participating in the research, and the Renewed Couple Adjustment Scale, which was developed and adapted in Turkey, were used. Before the application, necessary permissions were obtained from the scale owners and then it was adapted to the Kyrgyz culture. One-way ANOVA analysis was applied for the analysis of the obtained data. As a result of the research, it was determined that the marital adjustment of married individuals did not differ statistically significantly according to the variables of place of residence, educational status and monthly family income. At the end of the study, necessary suggestions were made in line with the findings obtained.

Keywords: Marriage, Married Individuals, Harmony, Marital Adjustment.

Received: 17.09.2022

Accepted: 06.11.2022

Suggested Citation:

Zhumgalbekov, A. and Efiltili, E. (2022). Examination of Individuals Marriage Harmony in terms of Some Variables, *Journal of Social, Humanities and Administrative Sciences*, 5(11): 1557-1566.

GİRİŞ

Evlilik uyumu son yıllarda psikolojide en çok araştırılan konulardan biri olmuştur. Evlilik, bireyin diğerine çok bağlı olduğu iki kişi arasındaki evrensel bir olaydır. Evlilik, toplumsal yeniden üretimi düzenleme işlevi ile toplumun temelini oluşturan çok önemli bir yapıdır. Bu yapının devam ettirilmesi evlilik ilişkisinde kişilerin karşılıklı biyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarının karşılanmasına bağlıdır. İhtiyaçların karşılanması evlilik uyumunu önemli ölçüde etkiler (Gökmen, 2001). Morozova (2006) da evlilik uyumunun aile yaşamında önemli bir faktör olduğunu ve onun etkileri yaşam sürecine doğrudan ya da dolaylı olarak yansıdığını belirtmektedir.

Evlilik, karmaşık ve çok seviyeli bir eğitimidir. Bileşenlerinin tipolojisine çeşitli yaklaşımlar vardır. Trapeznikova (1992) evlilik ilişkilerinde psiko-cinsel, bireysel-kişisel, davranışsal ve ahlaki olarak dört seviyeyi ifade eder. Obozov ve Obozova (1979)'lara göre ise evlilikte dört ilişki düzeyi vardır: psiko-fizyolojik, psikolojik, sosyo-psikolojik, sosyo-kültürel. Bununla birlikte, evlilik ilişkileri düzeylerinin tipolojisinin mantıksal temeli olarak hangi teorik konumu alırsak alalım, aile sisteminin tam işleyişi için, tüm bu düzeylerin bir uyum halinde olması gerekir (Vasilyeva, 2020).

Medeniyetimizin tüm gelişim süreci boyunca, kadın ve erkek arasındaki ilişki hakkında farklı görüşler olmuştur. Yüzyıllar boyunca, dünyanın farklı halklarının kültürü, tüm aile üyelerinin davranışlarının temelini oluşturan aile ilişkileri normlarını oluşturmuştur (Elizarov, 2009). Uyumlu bir evlilikten bahsedebilmek için eşlerin ilişkilerinden mutlu olmaları, iletişimlerinin iyi olması, cinsel doyumun sağlanması, bir daha dünyaya gelecek olsa aynı kişiyle evlenme isteğinin olması, eşlerin birbirleri ile ilgili olumlu düşünceler ve yaklaşımlar sergilemesi gerekmektedir. Farklı bir bakış açısıyla eşlerin evlilik sonrası mecburi davranışları ile gönüllü eylemlerinin denk olması durumu, evlilik uyumunu oluşturmaktadır (Gökmen, 2001). Evlilik uyumu, eşlerin evlilik sonrası yaşadıkları ilişkide karşılıklı olarak birbirlerinin psikolojik, sosyolojik, ekonomik ve fizyolojik ihtiyaçlarını karşılama derecesine yönelik algıları olarak da tanımlanmaktadır (Kahraman, 2011).

Evlilik uyumu, manevi ve sosyal bir düzen olgusudur. İç dünyanın uyumu bireysel, dış dünyanın uyumu kolektiftir. Evlilik uyumu, sosyal istikrar demektir ve çocukların iyi alışkanlıkları edinmesine katkıda bulunur. Uyumlu ailede büyüyen çocukların sorumluluk almayı ve birbirleriyle ilgilenmeyi öğrenirler, diğer insanlarla ilişkilere girdiklerinde daha özgüvenli olacaklar, toplumda çatışmalara ve zorluklara akıllıca cevap verecekler. İstatistiklere göre, çocuklar arasındaki suçların %70'inden fazlası uyumsuz ailelerden gelen çocuklar işlediği tespit edilmiştir. Uyumlu ailelerin pek çok ortak noktası vardır: bunlar birbirleriyle iyi geçinme, uyma ve sorunları birlikte tartışma isteğidir (Sızıyuan, 2020).

Hareketsiz ve temiz havasız sağlıklı bir vücudun olamadığı gibi, yüksek hedefler adına ortak çalışma olmadan sağlıklı ve uyumlu bir evlilik hayatı imkansızdır. Toplumun gelişiminin bu aşamasında, ailedeki ana ve tanımlayıcı görev, bir erkek ve bir kadın arasında uyumlu ilişkiler kurmaktır (Eydemiller vd., 2001). Literatür tarafından da desteklenen, bireyin hayatında önemli bir faktör olan evlilik uyumunu incelemek amaçlanan bu çalışmada belirtilen değişkenler arasındaki ilişki durumu incelenmiştir. Bu nedenle de yapılmış olan bu çalışma, evli bireylerin evlilik uyumlarına ilişkin görüşlerini anlamak ve sonraki çalışmalara da bilgi kaynağı sağlama bağlamında önem taşımaktadır. Ayrıca, Kırgız alanyazında araştırma konusu ile ilgili çalışmaların çok az rastlanması ve ebeveynlere, çocuklara, öğretmenlere, psikolojik danışman ve psikologlara yol gösteren bir çalışma niteliği taşıyor olması da çalışmanın önemini artırmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, evli bireylerin evlilik uyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesidir. Bu temel amaç çerçevesinde, aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Bireylerin evlilik uyumu ne düzeydedir?
2. Bireylerin evlilik uyumu yaşadığı yer değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
3. Bireylerin evlilik uyumu eğitim durumu değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Bireylerin evlilik uyumu aile gelir düzeyi değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, nicel araştırma yöntemleri içerisinde ilişki tarama modeli kullanılarak durum saptaması yapılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte veya hala devam eden bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımları olarak tanımlanırken ilişki tarama modelleri, iki ya da daha çok değişken arasında birlikte değişimin varlığını ya da derecesini belirlemeyi amaçlayan araştırma modelleri olarak tanımlanmaktadır (Karasar, 2014). Bunun yanı sıra, araştırmaya konu olan birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Ayrıca bu model, bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcı görüşlerinin belirlendiği modeldir (Büyüköztürk, 2010).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın örneklemini Kırgızistan'ın farklı bölgelerinde yaşayan 480 evli birey oluşturmuştur. Örneklemi belirlemede kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Her aileden çiftlerin ikisini de araştırmaya katmak zor olduğundan, veriler rassal olarak dağıtılarak uygulanmıştır. Çalışma grubunun demografik bilgileri ile ilgili bulgular tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Çalışma Grubuna İlişkin Tanımlayıcı Bulgular (N=480)

	Grup	f	%
Yaşadığı Yer	Şehir	208	43,3
	Kasaba	51	10,6
	Köy	221	46
Eğitim Durumu	Zorunlu orta öğretim (8-9 sınıf)	41	8,5
	Tamamlanmış orta öğretim (10-11 sınıf)	66	13,8
	Mesleki lise	76	15,8
	Kolej, enstitü	90	18,8
	Lisans	177	36,9
Aile Aylık Geliri	Lisansüstü	30	6,3
	5000-10000 som	159	33,1
	10001-20000 som	175	36,5
	20001-30000 som	93	19,4
	30001 som ve fazla	53	11

Tablo 1'e göre, araştırmanın örneklemini oluşturan bireylerin yaşadığı yer değişkenine göre bakıldığında, katılımcıların %43,3'ü (n=208) şehirde, %10,6'sı (n=51) kasabada ve %46'sı (n=221) köyde yaşamaktadır. Katılımcıların eğitim durumuna bakıldığında, tüm katılımcıların %8,5'ini (n=41) zorunlu orta eğitim (8-9 sınıf) düzeyinde olanlar, %13,8'ini (n=66) tamamlanmış orta eğitim (10-11 sınıf) düzeyinde olanlar, %15,8'ini (n=76) mesleki lise mezunları, %18,8'ini (n=90) enstitü/kolej mezunları, %36,9'unu (n=177) lisans düzeyindekiler ve %6,3'ünü de (n=30) lisansüstü eğitim düzeyindekiler oluşturmaktadır. Aile aylık geliri değişkenine göre, katılımcıların %33,1'i (n=159) 5000-10000 som, %36,5'i (n=175) 10001-20000 som, %19,4'ü (n=93) 20001-30000 som, %11'i (n=53) 30001 som ve fazla aylık gelirine sahip olduğunu belirtmiştir.

Veri Toplama Araçları

Veriler, araştırmacı tarafından oluşturulan, demografik faktörleri kapsayan Kişisel Bilgi Formu, Bayraktaroğlu ve Çakıcı (2017) tarafından Türkçe'ye çevirilmiş ve uyarlama çalışmaları yapılmış Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği aracılığı ile toplanmıştır.

Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği

Evli ya da birlikte yaşayan çiftlerin ilişkilerindeki uyumu belirlemek amacıyla Spanier (1976) tarafından geliştirilen Çift Uyum Ölçeği (Dyadic Adjustment Scale) 32 madde ve dört alt boyuttan oluşmaktadır. Busby, Christensen, Crane ve Larson (1995) ölçekteki maddelerin aynı anda birkaç faktöre yüklenmesi, ölçeğin uzun olması gibi nedenlerle Çift Uyum Ölçeğini düzenleyip kısaltarak, 14 maddeden oluşan Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği'ni (Revised Dyadic Adjustment Scale) geliştirmişlerdir. Bayraktaroğlu ve Çakıcı (2017) yaptıkları çalışma ile ölçeğin psikometrik değerlerini hesaplayarak ölçeği Türk kültürüne uyarlamışlardır. Beş dereceli likert tipi ölçekten (1= hiçbir zaman, 5= her zaman) alınabilecek en yüksek toplam puan 70'tir. İç tutarlılık katsayısı ,80 olarak hesaplanmıştır. Ölçekten alınan puanın yüksek olması evlilik uyumunun yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

Ölçeğin Kırgızcaya çevirme çalışması için öncelikle ölçeğin sahibi ile iletişime geçilmiş ve gerekli izinler alınmıştır. Daha sonra ölçeğin özgün formu olan Türkçe'den Kırgızca'ya çeviri sürecine geçilmiştir. Ölçeğin Türkçe formu araştırmacı ve bir çeviri uzmanı tarafından Kırgızca'ya çevrilmiş ve elde edilen çeviriler çeviri uzmanı tarafından incelenmiştir ve her bir maddenin Kırgızca'ya uygunluğu tartışılmış gerekli değişiklikler yapılmıştır. Sonra, maddeler iki alan uzmanı tarafından kontrol edilmiş ve çevirinin anlaşılabilirliğini tespit etmek üzere üniversite öğrencilerinden oluşan 20 kişilik bir gruba uygulama yapılmış ve alınan geribildirimler sonucu ölçeğe son hali verilmiştir.

Ölçeğin yapı geçerliğinin belirlenmesi amacıyla Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) yapılmıştır, güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla Cronbach's Alfa iç tutarlılık katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin deneme formu 100 rastlantısal olarak seçilen evli bireylere uygulanmış ve analizler yapılmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğu için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) .60'dan yüksek ve Barlett Testi'nin hesaplanan ki-kare değerinin istatistiksel olarak anlamlı çıkması gerekmektedir (Büyüköztürk, 2010). Bu çalışmada KMO örneklem uygunluk katsayısı .896, Barlett Sphericity testi χ^2 değeri ise 2319,61 ($p < .001$) bulunmuştur. Bu sonuçlar verilerin faktör analizi için uygun olduğunu ve puanların normalliğini göstermektedir.

Özdeğerlerin grafik dağılımında [scree plot] en keskin kırılmanın birinci faktörden sonra gerçekleştiği gözlenmiştir. Böylece ölçeğin, tek faktörlü olduğu (özdeğeri: 5,32) ve bu bileşenin toplam varyansın %37,99'unu açıkladığı gözlenmiştir. Bu nedenle yapılan AFA'da varimax

tekniki ile dik döndürme faktör çözümlemesi sonuçları tek faktörle sınırlandırılmıştır. Bu analizde faktör yük değerleri için kabul düzeyi .42 olarak belirlenmiştir. Tek faktör için yapılan analizde, maddeler, binişiklik ve faktör yük değerlerinin kabul düzeyini karşılayıp karşılamaması açısından değerlendirildiğinde, 7, 8, ve 10. maddelerin .42 kabulünün altında yük değeri verdiği görülmüştür. Bu maddelerin analiz dışı bırakılması sonucunda tek faktörlü, 11 maddeli ölçek elde edilmiştir.

Ölçme aracının iç tutarlılık katsayısı (Cronbach's Alfa) 0,71 olarak hesaplanmıştır.

Verilerin Toplanması

Verileri toplamak amacı ile, ölçeklerin Google Form üzerinde elektronik şekli oluşturulmuştur. Hazırlanmış form internet aracılığı ile hedef kitleye gönderilip uygulanmıştır. Ölçeklerin ilk sayfalarında soruları nasıl cevaplandıracaklarına dair bilgiler bulunmasına özen gösterilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS Statistics 23 uygulaması kullanılmıştır. Verilerin analizinde test türlerinden parametrik ya da non-parametrik testlerinin hangisi kullanılacağına belirlenmesi için verilerin normal dağılıma durumlarına bakılmıştır. Sosyal bilimler alanında yapılan çalışmalarda verilerin normal dağılım özelliği taşıyıp taşımadığının anlaşılması daha çok basıklık (Skewness) ve çarpıklık (Kurtosis) değerleri ile sağlanmaktadır. Tabachnick ve Fidell'e (2013) göre bu değerler +1.5 ile -1.5 arasında bulunuyorsa verilerin normallik dağılım koşulunu yerine getirdiği kabul edilmektedir.

Bu araştırmada kullanılan Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği verilerinin basıklık değeri -1.25, çarpıklık değeri +1,47 olarak hesaplanmıştır. Buna ek olarak, normal dağılıma karar vermede histogram, Q-Q Plot, Boxplot grafiklerine ve Kolmogorov-Smirnov (K-S) testi sonuçlarına bakılmıştır. Tüm ölçekler için Kolmogorov-Smirnov (K-S) significanse değeri anlamsız çıkmıştır ($p \geq 0,05$). Buna göre, verilerin normal dağılım şartını yerine getirdiği anlaşılabilir parametrik testlerin kullanılmasına karar verilmiştir. Bu çerçevede, frekans, yüzde, standart sapma betimsel analizleri ile birlikte, demografik değişkenlere yönelik analizler için Tek Yönlü ANOVA testi kullanılmıştır.

BULGULAR

Bu kısımda, evli bireylerinin evlilik uyumu düzeyleri ve evlilik uyumunun yaşadığı yer, eğitim durumu ve aile aylık geliri değişkenlerine göre farklılaşma durumlarına ilişkin bulgulara yer verilmiştir. Tablo 2'de katılımcıların evlilik uyumu düzeylerine ilişkin bulgular verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Evlilik Uyumu Düzeyleri

	$\bar{x}$	Min.	Max.	SS
Evlilik Uyumu	48,44	14	54	5,84

Tablo 2'de görüldüğü gibi, katılımcıların Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeğinden aldıkları puanların ortalama değeri 48,44'tür (ölçekten alınabilecek maksimum puan 55'tir). Bu değer, katılımcıların evlilik uyumu düzeylerinin genel olarak iyi düzeyde olduğunu göstermektedir.

Tablo 3. Bireylerin Evlilik Uyumu Düzeylerinin Yaşadığı Yer Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

	Grup	n	$\bar{x}$	Ss	F	p
Bireylerin evlilik uyumu düzeyleri	Şehir	208	47,875	6,967	1,758	,173
	Kasaba	51	49	4,219		
	Köy	221	48,850	4,905		

Tablo 3'te de görüldüğü gibi, bireylerin evlilik uyumu düzeylerinin yaşadığı yer değişkenine göre farklılaşma durumuna bakılmıştır. Grup farklılıklarının belirlenmesi için yapılan ANOVA testi sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür (F=1,758; p>0,05).

Tablo 4. Bireylerin Evlilik Uyumu Düzeylerinin Eğitim Durumu Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

	Grup	n	$\bar{x}$	Ss	F	p
Bireylerin evlilik uyumu düzeyleri	Zorunlu orta öğretim (8-9 sınıf)	41	49,707	5,564	1,043	,391
	Tamamlanmış orta öğretim (10-11 sınıf)	66	47,712	7,723		
	Mesleki lise	76	48,368	6,294		
	Kolej, enstitü	90	49,188	4,471		
	Lisans	177	48,203	5,667		
	Lisansüstü	30	47,700	4,749		

Tablo 4'te bireylerin evlilik uyumu düzeylerinin eğitim durumu değişkenine göre farklılaşma durumuna bakılmıştır. Grup farklılıklarının belirlenmesi için yapılan ANOVA testi sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür (F=1,043; p>0,05).

Tablo 5'te de görüldüğü gibi, evli bireylerin evlilik uyumu düzeylerinin aile aylık geliri değişkenine göre farklılaşma durumuna bakılmıştır. Grup farklılıklarının belirlenmesi için yapılan ANOVA testi sonucunda gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farkın olmadığı görülmüştür (F=1,538; p>0,05).

Tablo 5. Bireylerin Evlilik Uyumu Düzeylerinin Aile Aylık Geliri Değişkenine Göre Farklılaşma Durumuna İlişkin Tek Yönlü ANOVA Testi Sonuçları

	Grup	N	$\bar{x}$	Ss	F	p
Bireylerin evlilik uyumu düzeyleri	5000-10000 SOM	159	47,786	6,605	1,538	,204
	10001-20000 SOM	175	48,754	5,909		
	20001-30000 SOM	93	49,247	4,390		
	30001 som ve fazla	53	47,981	5,282		

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Bu çalışma, bireylerin evlilik uyumunun bazı değişkenlere göre incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Kırgız alanyazında konu ile ilgili çalışmalara rastlanamadığından, tartışması yurtdışı literatüründen alınan araştırma sonuçları ile yapılmıştır.

Araştırma sonucunda, katılımcıların evlilik uyumu düzeylerinin genel olarak iyi düzeyde olduğu görülmüştür. Buna, ölçeklerden aldıkları puanların, alınabilecek maksimum puanın ortalama değerinden büyük olduğu işaret etmektedir.

Araştırma sonucunda, bireylerin evlilik uyumu yaşadığı yer değişkenine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Bu durum, bireylerin evlilik uyumunun yaşadığı yer değişkeninden etkilenmediğinin göstergesi olarak yorumlanabilir. Literatürde bu sonucu destekler nitelikte çalışmalar bulunmaktadır. Halıcı ve Saatci (2021) ve Salur'un (2022) yaptıkları çalışmalarının sonucunda, bireylerin evlilik uyumlarının yaşadığı yer değişkenine göre farklılaşmadığını, yani evlilik uyumu ile yaşadığı yer değişkeninin arasında anlamlı ilişkinin olmadığını bulmuşlardır. Bu sonuçlar da araştırma sonucunu desteklemektedir.

Araştırmanın sonucuna göre, bireylerin evlilik uyumu eğitim durumu değişkenine göre farklılaşmamaktadır. Bu durum, kırgız kültüründe, aile eğitiminin evlilik üzerinde daha çok egemen olduğu, bu yüzden de çiftlerin hangi eğitim düzeyine sahip olduğu evlilikte daha az öneme sahip olduğu söylenebilir. Araştırma sonucunu destekler nitelikte, bazı araştırmalar kişilerin evlilik uyum puanları ve eğitim düzeyleri arasında anlamlı bir farklılaşma saptamamıştır (Tutarel-Kışlak ve Göztepe, 2012; Bayraktaroğlu ve Çakıcı, 2013). Bu sonuçlara karşıt olarak, Tynes (1990) çalışmasında, evlilik uyumunun eğitim durumu değişkenine göre farklılaştığını, eğitim düzeyi yüksek çiftlerin, eğitim düzeyi düşük çiftlere göre daha yüksek evlilik uyumuna sahip olduklarını tespit etmiştir. Tynes'e (1990) göre, eğitim, evlilik uyumuyla ilişkili görünen bir değişkendir. Çiftin eğitim düzeyi aynı ise ailevi roller ve sorumlulukların paylaşılması olanağı daha fazladır ve bunun sonucu olarak, çiftin her iki üyesinin de memnuniyeti artmaktadır. Bulut (1991) kadınların eğitim durumları yükseldikçe evlilik ilişkilerini kötü olarak ifade etme oranının arttığını belirtmiştir.

Araştırma sonucuna göre, bireylerin evlilik uyumu aile aylık geliri değişkenine göre farklılaşmamaktadır. Aritmetik ortalama değerleri, orta düzey aylık gelire sahip olan çiftlerin evlilik uyumları, diğerlerine göre daha yüksek olduğunu göstermiştir. Bu durum, aile gelirinin oldukça düşük veya yüksek olması evlilik uyumunu olumsuz etkileyebileceğinin

göstergesi olarak yorumlanabilir. Elde edilen bu sonuç literatürdeki bazı araştırmaların sonuçlarıyla örtüşmektedir. Güler (2021) yaptığı çalışma sonucunda, bireylerin evlilik uyumu düzeyleri gelir düzeyine göre farklılaştığını, başka bir deyişle, ailede gelirin artması ile evlilik uyumunun da arttığını tespit etmiştir. Yalçın'ın (2014) yapmış olduğu araştırma sonucu, aylık gelirin evlilik uyum düzeyini farklılaştırdığını göstermiştir. Bulut (1991) kendi çalışmasında, aile gelir durumları iyi olan kadınların, gelir düzeyleri düşük olan kadınlara göre evliliklerini daha iyi olarak değerlendirdiğini tespit etmiştir. Doğan (1998) çalışmasında kadınların gelir durumları yükseldikçe evliliklerini 'iyi' olarak değerlendirme oranının arttığını tespit etmiştir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre bazı öneriler aşağıda sunulmuştur:

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bünyesinde anne-babalara yönelik, gerçekleştirilen ebeveynlikte istenilmeyen ebeveyn tutumları, uyumlu bir aile kurma, kişilerarası iletişim vb. konularda, aile eğitimi ve ebeveyn yetkinleştirme çalışmalarının artırılması ve çeşitlendirilmesi tavsiye edilebilir. Ayrıca, bu konu ve tarzdaki faaliyetlerin eğitim kurumlarında da düzenlenmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

Araştırmacılara ileride bu konu etrafında farklı ve geniş örneklem gruplarıyla çalışmaların yapılması önerilebilir. Ayrıca, kırgız toplumunda, evlilik uyumunun başka unsurlardan etkilenip etkilenmediğini, evlilik uyumunun başka olgularla ilişkisini ve etkisini araştıran çalışmaların yapılması önerilebilir.

KAYNAKLAR

Bayraktaroğlu, H. T., and Çakıcı, E. T. (2017). Psychometric properties of Revised form Dyadic Adjustment Scale in a sample from North Cyprus. *International Journal of Educational Science*, 19(2,3), 113-119.

Bayraktaroğlu, H., ve Çakıcı, E. (2013). Evlilik uyumuyla ilişkili faktörler. *Eurasian Journal of Educational Research*, 53, 297-312.

Bulut, İ. (1991). Türkiye'de Erken Evlenme, Türk Aile Ansiklopedisi 2. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı, Ankara.

Busby, D. M., Christensen, C., Crane, D. R., and Larson, J. H. (1995). A revision of the Dyadic Adjustment Scale for use with distressed and nondistressed couples: Construct hierarchy and multidimensional scales. *Journal of Marital and Family Therapy*, 21(3), 289-308.

Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum*. Ankara: Pegem Akademi.

Gökmen, A. (2001). Evli eşlerin birbirlerine yönelik kontrolçülük ve bağımlılık algılarının evlilik doyumu üzerindeki etkisi. Yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Psikoloji Ana Bilim Dalı, Ankara.

Güler, K. (2021). Evli Kadınlarda Ayrılık Anksiyetesi, Evlilik Uyumu ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Kıbrıs Türk Psikiyatri ve Psikoloji Dergisi*, 3(4), 272-278.

Halıcı, E. C., ve Saatci, E. (2021). İnfertilite Tedavisi için Başvuran Çiftlerde Erkeğin Eşine Gösterdiği Şiddet ve Evliliğe Uyum Düzeyi. *Türkiye Aile Hekimliği Dergisi*, 25(1), 21-27.

Kahraman, Z. (2011). Bir evlilik ve aile hayatı eğitim programının evli kadınlarda evlilik uyumuna ve aile sistemine etkisi (Doctoral dissertation, Marmara Üniversitesi (Turkey)).

- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi, Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Beşinci Basım. 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık. Ankara.
- Salur, S. (2022). İnfertil çiftlerde evlilik uyumunun ve yaşam kalitesinin değerlendirilmesi. Uzmanlık Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Meram Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı. Konya.
- Spanier, G. (1976). Measuring dyadic adjustment: new scales for assessing the quality of marriage and similar dyads. *Journal of Marriage and the Family*. 38, 15-28.
- Tabachnick, B. G. and Fidell, L.S. (2013). *Using Multivariate Statistics* (sixth ed.) Pearson, Boston.
- Tutarel Kışlak, Ş., ve Göztepe, I. (2012). Duygu dışavurumu, empati, depresyon ve evlilik uyumu arasındaki ilişkiler. *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(2), 27-46.
- Tynes, S.R. (1990). Educational heterogamy and marital satisfaction between spouses. *Social Science Research*, 19: 153-174.
- Yalçın, H. (2014). Evlilik uyumu ile sosyodemografik özellikler arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 250-261.
- Васильева, О. В. (2020). Удовлетворенность партнёров супружескими отношениями как индикатор гармоничности отношений в семейной паре и частный показатель субъективного благополучия. *Universum: психология и образование*, (10 (76)), 9-13.
- Елизаров, В. (2009). Роль сознания на пути духовного становления человека Вісник Харківського національного університету. 862(6), 53-58
- Морозова, Е.А. (2006). Гармония в семье и браке: духовные и психологические аспекты: семья глазами православного психолога; М-во трансп. Российской Федерации, Федеральное агентство ж.-д. трансп., Гос. образовательное учреждение высш. проф. образования Самарская гос. акад. путей сообщ. - Самара: СамГАПС. 399 с.
- Обозов, Н. Н., and Обозова, А. Н. (1981). Факторы устойчивости брака. Семья и личность (психолого-педагогические, социологические и медико-биологические проблемы).-М, 44-49.
- Трапезникова, Т. М. (1992). Психологические аспекты семейных отношений. Вестник СПб. ун-та. Философия. Политология. Социология. Психология. Право, (2), 106-111.
- Цзысюань, Ч. (2020). Принцип семейной гармонии в китайской лингвокультуре и идеологии. www.elib.bsu.by Erişim tarihi: 01.02.2022
- Эйдемиллер Э.Г., Александрова Н.В., Юстицкис В. (2001). Психология и психотерапия семьи. -СПб.: Питер, - 656 с.